

Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premoženj (RZPP) Uporabniška pojasnila

Kazalo

1.	Splošne pravne značilnosti registrske neposestne zastavne pravice	2
1.1.	Pomen izrazov in kratic	2
1.2.	Prostovoljna in prisilna zastavna pravica oziroma prepoved razpolaganja	3
1.3.	Vrste zastavnih pravic na premoženjih	3
2.	Vodenje in upravljanje eRZPP	4
2.1.	Splošno	4
2.2.	Kvalificirani uporabniki in njihova pooblastila	4
3.	Podatki, ki se vpišejo v eRZPP ob vpisu zastavne pravice	5
3.1.	Pravni temelj pridobitve neposestne zastavne pravice	5
3.2.	Zavarovana terjatev	5
3.3.	Zastavitelj / dolžnik (tip odgovornosti)	6
3.4.	Zastavni upnik	6
3.5.	Premoženje, ki je predmet neposestne zastavne pravice (zastavljeno premoženje)	6
3.5.1.	Katere vrste stvari so lahko predmet neposestne zastavne pravice, ki se vpiše v RZPP?	6
3.5.2.	Posebne značilnosti neposestne zastavne pravice na zalog ali poslovni opremi	6

13. 6. 2020

pripravila **dr. Nina Plavšak**

1. Splošne pravne značilnosti registrske neposestne zastavne pravice

1.1. Pomen izrazov in kratic

Zastavna pravica je pravica zastavnega upnika do prednostnega poplačila zavarovane terjatve iz vrednosti zastavljenega premoženja.

Zavarovana terjatev je terjatev, ki je zavarovana z zastavno pravico (glej razdelek 3.2).

Zastavni upnik je imetnik zastavne pravice in hkrati imetnik zavarovane terjatve (glej razdelek 3.4).

Zastavljeno premoženje je premoženje, ki je predmet zastavne pravice (glej razdelek 3.5).

Zastavitelj je lastnik zastavljenega premoženja. Če je zastavitelj zastavil svoje premoženje za zavarovanje svoje obveznosti je zastavitelj hkrati tudi glavni dolžnik (na kratko **dolžnik**) (glej razdelek 3.3).

kratica predpisa	pomen
SPZ	Stvarnopravni zakonik (Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20)
ZIZ	Zakon o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M in 23/20 – SPZ-B)
ZDavP-2	Zakon o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19 in 66/19)
Uredba	Uredba o registru neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premoženj (Uradni list RS, št. 85/20)

druga kratica	pomen
CRP	centralni register prebivalstva po zakonu, ki ureja centralni register prebivalstva
ID parcele	identifikacijski znak, s katerim je parcela vpisana v katastru: – katastrska občina in – številka parcele
ID stavbe	identifikacijski znak, s katerim je parcela vpisana v katastru: – katastrska občina in – številka stavbe
ID dela stavbe	identifikacijski znak, s katerim je parcela vpisana v katastru: – katastrska občina in – številka stavbe in – številka dela stavbe
RZPP	register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premoženj
MRVL	evidenca registriranih vozil po zakonu, ki ureja motorna vozila
PRS	Poslovni register Republike Slovenije po zakonu, ki ureja poslovni register
RDZ	davčni register po zakonu, ki ureja finančno upravo
VIN	identifikacijska števila vozila po zakonu, ki ureja motorna vozila

1.2. Prostovoljna in prisilna zastavna pravica oziroma prepoved razpolaganja

Za **prostovoljno zastavno pravico** je značilno, da nastane na podlagi pravnega posla zastavitelja (lastnika zastavljenega premoženja), torej po njegovi volji. Za ta pravni posel SPZ uporablja izraz sporazum o ustanovitvi zastavne pravice.

Za **prisilno zastavno pravico** je značilno, da nastane neodvisno od volje zastavitelja (lastnika zastavljenega premoženja) v postopku sodne ali davčne izvršbe, ki se vodi po ZIZ oziroma ZDavP-2 proti zastavitelju kot dolžniku za izterjavo njegove obveznosti.

Enake značilnosti kot prisilna zastavna pravica ima tudi **prepoved razpolaganja** na podlagi začasne ali predhodne odredbe po ZIZ oziroma začasnega sklepa za zavarovanje po ZDavP-2.

1.3. Vrste zastavnih pravic na premočninah

Zastavna pravica na premočni stvari lahko nastane na dva načina: (1) z ročno zastavo ali (2) kot neposestna zastavna pravica.

Za **ročno zastavo** je značilno, da zastavna pravica nastane:

- **prostovoljno** tako, da se premočnina izroči v posest zastavnemu upniku (prvi odstavek 155. člena SPZ),
- **prisilno v postopku sodne ali upravne izvršbe** z ročnim rubežem (zasegom), ki opravi tako, da se stvari odzamejo iz posesti dolžnika in izročijo v hrambo (83. člen in prvi odstavek 85. člena ZIZ oziroma 184. člen ZDavP-2).

Neposestna zastavna pravica se od ročne zastave razlikuje po tem, da zastavljena premočnina ostane v posesti zastavitelja. Poznamo dve vrsti neposestne zastavne pravice: (1) navadna neposestna zastavna pravica in (2) registrska neposestna zastavna pravica.

Za navadno neposestno zastavno pravico je značilno, da nastane:

- **prostovoljno** že s sklenitvijo sporazuma o njeni ustanovitvi v obliki notarskega zapisa (prvi odstavek 171. člena SPZ),
- **prisilno v postopku sodne ali upravne izvršbe** tako, da se stvari vidno označijo, da so zarubljene (83. člen in tretji odstavek 85. člena ZIZ oziroma peti odstavek 186. člena ZDavP-2),

Za **registrsko neposestno zastavno pravico** pa je značilno, da (glede na njen tip):

- **prostovoljna** neposestna zastavna pravica začne učinkovati v razmerju do tretjih z vpisom v RZPP (četrti odstavek 171. člena SPZ).
- **prisilna neposestna zastavna pravica** nastane z vpisom v RZPP tretji odstavek 81. člena ZIZ oziroma drugi odstavek 188. člena ZDavP-2).

2. Vodenje in upravljanje eRZPP

2.1. Splošno

RZPP se vodi kot informatizirana baza podatkov (prvi stavek drugega odstavka 177. člena SPZ).

Vpise v RZPP opravljajo državni organi in osebe, ki jih za to pooblašča zakon (drugi stavek drugega odstavka 177. člena SPZ). Za državni organ ali osebo, ki jo zakon pooblašča za opravo vpisov v eRZPP Uredba uporablja izraz **kvalificirani uporabnik** (prvi odstavek 3. člena Uredbe) (glej tudi razdelek 2.2.).

Kvalificirani uporabnik opravi vpis v RZPP tako, da prek aplikacije eRZPP odda zahtevo za vpis teh podatkov (**eZahteva**) (drugi odstavek 3. člena Uredbe).

Kvalificirani uporabnik s tem, ko odda eZahtevo, odloči, da so izpolnjeni pogoji za vpis neposestne zastavne pravice oziroma prepovedi razpolaganja, ki je predmet te eZahteve, v RZPP. Zato kvalificirani uporabnik odgovarja za pravilnost in popolnost podatkov, ki so vsebovani v eZahtevi, razen tistih, ki so prevzeti iz uradnih evidenc (četrti odstavek 3. člena Uredbe).

Register upravlja Agencija za javnopravne evidence in storitve (**AJPES**) tako, da vzpostavi in vzdržuje informacijski sistem RZPP (prvi stavek prvega odstavka 177. člena SPZ in prvi odstavek 2. člena Uredbe). To pomeni, da AJPES kot upravljavec registra, ne odgovarja za pravilnost vpisov v tem registru, temveč mora le vzpostaviti in vzdrževati informacijski sistem, ki omogoča (tretji odstavek 2. člena Uredbe):

- da kvalificirani uporabniki izvajajo vpise v register elektronsko,
- samodejno izmenjavo podatkov z evidencami iz petega in šestega odstavka 177. člena SPZ in
- elektronski dostop do podatkov, vpisanih v register v skladu s 177.a členom SPZ.

2.2. Kvalificirani uporabniki in njihova pooblastila

Kvalificirani uporabnik je državni organ ali oseba, ki jo zakon pooblašča za opravljanje vpisov v RZPP (prvi odstavek 3. člena Uredbe). Glede na pooblastila za oddajo eZahtev se kvalificirani uporabniki delijo na **tip kvalificiranega uporabnika** (tretji odstavek 17. člena Uredbe).

V RZPP je mogoče opraviti tri **vrste vpisov**:

1. vpis neposestne zastavne pravice
2. sprememba zastavnega upnika in
3. izbris neposestne zastavne pravice

Pooblastila posameznega tipa kvalificiranega uporabnika so odvisna od **tipa neposestne zastavne pravice**. Po pravnem temelju njihovega nastanka se neposestne zastavne pravice delijo na te tipe (7. člen Uredbe):

1. **Prostovoljna notarska zastavna pravica** je neposestna zastavna pravica, katere pravni temelj je sporazum v obliki notarskega zapisa. Vse vrste vpisov glede te zastavne pravice je pooblaščen opraviti **notar** (drugi odstavek četrtega odstavka 171. člena SPZ).
2. **Prisilna sodna zastavna pravica** je neposestna zastavna pravica, katere pravni temelj je rubež na podlagi sklepa o izvršbi ali zavarovanju, izdanega v postopku sodne izvršbe ali zavarovanja. Vse vrste vpisov glede te zastavne pravice je pooblaščen opraviti **izvršitelj** (tretji odstavek 81. člena ZIZ).
3. **Prisilna upravna zastavna pravica** je neposestna zastavna pravica, katere pravni temelj je rubež na podlagi sklepa o izvršbi, izdanega v davčnem postopku ali drugem upravnem postopku izvršbe. Vse vrste vpisov glede te zastavne pravice je pooblaščen opraviti **davčni organ** (tretji odstavek 188. člena ZDavP-2).
4. **Sodna prepoved razpolaganja** je prepoved razpolaganja, izrečena z začasno ali predhodno odredbo sodišča ali odredbo sodišča, s katero odredi začasno zavarovanje. Vse vrste vpisov glede te prepovedi je pooblaščen opraviti **sodišče** (drugi odstavek 260. člena ZIZ oziroma tretji odstavek 271. člena ZIZ).
5. **Upravna prepoved razpolaganja** je prepoved razpolaganja, izrečena z začasnim ukrepom ali drugo odločbo pristojnega upravnega organa, izdano v davčnem ali drugem upravnem postopku. Vse vpise

glede te prepovedi je pooblaščen opraviti **davčni organ** (šesti odstavek 119. člena ZDavP-2) oziroma **drug državni organ**, ki je izrekel to prepoved.

Upravitelj pa je pooblaščen opraviti **izbris vsakega tipa neposestne zastavne pravice**, če ta preneha zaradi prisilne prodaje premoženja v stečajnem postopku.

3. Podatki, ki se vpišejo v eRZPP ob vpisu zastavne pravice

3.1. Pravni temelj pridobitve neposestne zastavne pravice

Podatki o pravnem temelju, ki se vpišejo v RZPP so odvisni od tipa neposestne zastavne pravice (glej razdelek 2.2) (8. člen Uredbe). V polju **Pravni temelj zastavne pravice – vrsta** aplikacija samodejno izbere tip neposestne zastavne pravice ali prepovedi glede na tip kvalificiranega uporabnika, ki vnaša eZahtevo za vpis v RZPP (glej razdelek 2.2).

V posamezna polja se vpišejo podatki, prikazani v preglednici v nadaljevanju.

Pravni temelj zastavne pravice				
vrsta (tip)	datum	opravilna številka	organ / notar	Dodatni opis
Prostovoljna notarska zastavna pravica	datum sestave notarskega zapisa	dneva številka notarskega zapisa	notar, ki je sestavil notarski zapis	■
Prisilna sodna zastavna pravica	datum sklepa o izvršbi	opravilna številka sklepa	sodišče, ki je izdalo sklep	opravilna številka zadeve izvršitelja
Prisilna upravna zastavna pravica	datum upravnega akta	opravilna številka upravnega akta	organ, ki je izdal upravni akt	■
Sodna prepoved razpolaganja	datum sklepa o predhodni oziroma začasni odredbi	opravilna številka sklepa	sodišče, ki je izdalo sklep	■
Upravna prepoved razpolaganja	datum upravnega akta	opravilna številka upravnega akta	organ, ki je izdal upravni akt	■

3.2. Zavarovana terjatev

Zavarovana terjatev je terjatev, v zavarovanje katere se ustanovi neposestna zastavna pravica oziroma prepoved razpolaganja. O zavarovani terjatvi se vpišejo ti podatki:

- **Znesek terjatve.** Vpišemo znesek glavnice.
- **Obrestna mera.** Če se terjatev ne obrestuje, v polje vpišemo 0.
- **Valuta terjatve.** Kot default je izbrana vrednost EUR. Če je terjatev izražena v drugi valuti, ustrezno valuto izberemo iz spustnega šifrantu.

3.3. Zastavitelj / dolžnik (tip odgovornosti)

Dolžnik je oseba, ki je upniku zavezana plačati določeno terjatev in mu odgovarja za njeno plačilo z vsem svojim premoženjem. Pri prisilni zastavni pravici ali prepovedi razpolaganja je dolžnik hkrati tudi stranka, proti kateri se vodi postopek izvršbe oziroma zavarovanja.

Zastavitelj je lastnik zastavljenega premoženja in upniku odgovarja za plačilo zavarovane terjatve samo z zastavljenim premoženjem.

Pri **prisilni zastavni pravici ali prepovedi razpolaganja** je zastavitelj vedno hkrati dolžnik. Zato kot tip odgovornosti izberemo **Zastavitelj in dolžnik**.

Pri **prostovoljni notarski zastavni pravici** zastavitelj lahko zastavi svoje premoženje tudi za zavarovanje tuje obveznosti. V takem primeru sta zastavitelj in (glavni) dolžnik različni osebi in se v RZPP vpišeta obe.

3.4. Zastavni upnik

Zastavni upnik je oseba, ki je od dolžnika upravičena zahtevati plačilo zavarovane terjatev.

Pri prisilni sodni zastavni pravici ali prepovedi razpolaganja je zastavni upnik oseba, ki ima procesni položaj upnika v postopku izvršbe oziroma zavarovanja.

3.5. Premoženje, ki je predmet neposestne zastavne pravice (zastavljeno premoženje)

3.5.1. Katere vrste stvari so lahko predmet neposestne zastavne pravice, ki se vpiše v RZPP?

Neposestna zastavna pravica ali prepoved razpolaganja se vpiše v RZPP, če je njen predmet (5. člen Uredbe):

1. motorno vozilo,
2. zaloge v prostoru ali na prostem,
3. poslovna oprema v prostoru ali na prostem.

Motorno vozilo motorno ali priklopno vozilo, ki je po zakonu, ki ureja motorna vozila, zabeleženo v MRVL (1. točka četrtega odstavka 4. člena Uredbe).

Zaloge so zaloge trgovskega blaga, surovin, proizvodnega materiala, polizdelkov, izdelkov, pogonsko gorivo ali živali v reji (2. točka četrtega odstavka 4. člena Uredbe).

Poslovna oprema so stroji in naprave za proizvodnjo, pisarniška oprema, pohištvo in druga oprema, potrebna za opravljanje poslovne dejavnosti (3. točka četrtega odstavka 4. člena Uredbe).

Predmet neposestne zastavne pravice ali prepovedi razpolaganja so lahko seveda tudi druge stvari (na primer stanovanjska oprema ali gradbena mehanizacija, ki se ne vpisuje v MRVL). Vendar pa se **neposestna zastavna pravica, katere predmet so druge stvari** (stvari, ki niso določene v 5. členu Uredbe), **ne vpisuje v eRZPP**. To pomeni, da nastane oziroma začne učinkovati kot navadna neposestna zastavna pravica že s sklenitvijo sporazuma o njeni ustanovitvi oziroma z ročnim rubežem (zasegom oziroma vidno označitvijo, da so te stvari zarubljene).

3.5.2. Posebne značilnosti neposestne zastavne pravice na zalog ali poslovni opremi

Po splošnem pravilu, določenem v prvem odstavku 3. člena SPZ, je predmet stvarnih pravic vedno individualna stvar. Iz tega pravila izhaja, da mora biti ob ustanovitvi neposestne zastavne pravice, stvar, ki je njen predmet, določno opredeljena.

Po prvem odstavku 173. člena SPZ so predmet neposestne zastavne pravice tudi **zaloge**, ki so v določenem prostoru (**zaloge v prostoru**) ali na določeni parceli (**zaloge na prostem**). To pomeni, da so predmet te zastavne pravice vse stvari (zaloge), ki so v določenem prostoru ali na določeni parceli. Zaloge seveda niso zbirna stvar, temveč le zbirka stvari. Zato je predmet neposestne zastavne pravice vsaka posamezna stvar, ki je v tem prostoru. Stanje zalog se med trajanjem te neposestne zastavne pravice spreminja. Predmet neposestne zastavne pravice pa so vse stvari, ki so v določenem časovnem trenutku v tem prostoru. To pomeni, da zastavna

pravica na posamezni stvari, ki spada med zaloge, nastane, ko se ta stvar prenese v ta prostor, in preneha, ko se ta stvar prenese iz tega prostora.

Ker je predmet zastavne pravice na zalogah katerakoli stvar, ki se nahaja v določenem prostoru, so stvari, ki so predmet zastavne pravice na zalogah opredeljene zadosti določno že s tem, da je določno opredeljen ta prostor (četrti odstavek 173. člena SPZ). Naštevaje posameznih stvari, ki so predmet zalog ob ustanovitvi neposestne zastavne pravice, za določno opredelitev predmeta te zastavne pravice ni potrebno, in je v resnici glede na prej razložene značilnosti neposestne zastavne pravice na zalogah nedosledno. Zato je tudi nepotrebno in zavajajoče, da se ti podatki vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic. Ko bo posamezna stvar, ki se je ob ustanovitvi neposestne zastavne pravice nahajala v prostoru, prenesena iz tega prostora, bo namreč zastavna pravica na tej stvari prenehala, ne glede na to, ali je bila ta stvar navedena tudi kot posamezna stvar s podatki, ki jo individualizirajo, ob ustanovitvi te neposestne zastavne pravice in so bili ti podatki tudi vpisani v register neposestnih zastavnih pravic.

Zato se v polju **Dodatni opis** po 3. točki 11. člena Uredbe vpiše le **vrsta zalog** (na primer zaloge trgovskega blaga).

Enake značilnosti ima tudi neposestna zastavna pravica na **poslovni opremi**, kadar je njen predmet vsa oprema, ki se nahaja v določenem prostoru (**poslovna oprema v prostoru**) ali na določeni parceli (**poslovna oprema na prostem**). Tudi pri tej zastavni pravici naštevaje opreme in podatkov o individualizaciji te opreme (na primer oznaka proizvajalca in serijska številka), ki se nahaja v tem prostoru ob ustanovitvi zastavne pravice, ni potrebno. Enako kot pri neposestni zastavni pravici na zalogah tudi pri neposestni zastavni pravici na opremi, zastavna pravica na posamezni stvari, ki je del opreme določenega prostora, preneha, ko se ta oprema prenese iz tega prostora.

Zato se v polju **Dodatni opis** po 3. točki 11. člena Uredbe vpiše le **vrsta poslovne opreme** (na primer proizvodni stroji ali pisarniška oprema).

Predmet neposestne zastavne pravice je lahko tudi posamezen stroj ali druga stvar, ki ima značilnost opreme. Vendar pa se taka neposestna zastavna pravica ne vpisuje v register neposestnih zastavnih pravic.

Kot **zaloge ali poslovna oprema v prostoru** se v eRZPP vpišejo zaloge ali poslovna oprema, ki se nahaja v določeni stavbi ali v določenem prostoru v tej stavbi. O njihovi lokaciji (območju zastave), v kateri se nahajajo, vpišemo te podatke:

1. **ID stavbe** (če je stavba vpisana v katastru),
2. če se zaloge ali oprema nahajajo samo v določenem prostoru v izbrani stavbi:
 - če je ta prostor vpisan v katastru: **ID dela stavbe**
 - če ta prostor ni vpisan v katastru: z besedami opišemo **lego v stavbi** (na primer »skladišče v pritličju objekta levo«).

Če stavba ni vpisana v katastru, kot **tip premoženja** izberemo »zaloge ali poslovna oprema na prostem« in vpišemo ID parcele, na kateri stoji stavba. V polje **dodatni opis** pa vnesemo podatke o stavbi, v kateri se nahajajo te zaloge (na primer »zaloge lesa v skladišču na parceli«).

Kot **zaloge ali poslovna oprema na prostem** se v eRZPP vpišejo zaloge ali poslovna oprema, ki se nahaja na določeni parceli. O njihovi lokaciji (območju zastave), na kateri se nahajajo vpišemo **ID parcele**.